

บทที่ 1

บทนำ

ว่านจุงนาง (*Geodorum spp.*) เป็นกล้วยไม้ดินที่มีใบที่สวยงามและมีขนาดของต้นที่กะทัดรัด ก้านช่อดอกตั้งตรง ส่วนปลายช่อโค้งงอลง ผนวกกับดอกออกเป็นกลุ่มที่ปลายช่อดูน่ารัก ทำให้เป็นที่ชื่นชอบของผู้พบเห็นและมีแนวโน้มที่จะผลิตเป็นกล้วยไม้กระถางการค้าได้ แต่ยังมีข้อจำกัดในเรื่องหัวมีการพักตัวนาน 4 ถึง 5 เดือน (สลิษา, 2549) โดยเริ่มพักตัวตั้งแต่เดือนตุลาคมหรือพฤศจิกายน และแทงหน่อใหม่ช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายนของทุกปี (สลิษา, 2549)

การพักตัวของพืชเกิดขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงสภาวะแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมหรือเกิดจากสภาวะภายในของพืชเองหรือทั้งสองอย่างร่วมกัน เพื่อรักษาความอยู่รอดของพืช (คณัย, 2544; สมบุญ, 2544) ปัจจัยภายในต้นพืชที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโต ได้แก่ ฮอร์โมน พันธุกรรม สารเคมีต่างๆ ภายในพืช และปัจจัยภายนอก ได้แก่ แสง อุณหภูมิ และความชื้น (คณัย, 2544; สมบุญ, 2544; พูนพิภพ, 2549)

การผันระยะพักตัวของพืชส่วนใหญ่ขึ้นกับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น แสง และออกซิเจน อุณหภูมิเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการผันจากการพักตัว (คณัย, 2544; Paz, 2003) ส่วนความชื้นช่วยในเรื่องการขยายขนาดของเซลล์และกระตุ้นปฏิกิริยาทางชีวเคมีต่างๆ ภายในพืช (สมบุญ, 2544; ลิลลี่, 2546) นอกจากอุณหภูมิและความชื้นแล้วสารควบคุมการเจริญเติบโตจากภายนอกอาจร่วมปรับเปลี่ยนสมดุลของฮอร์โมน และสามารถกำจัดการพักตัวของพืชได้

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลของปัจจัยภายนอก ได้แก่ อุณหภูมิและความชื้น รวมทั้งสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืชที่มีต่อการผันระยะพักตัวของว่านจุงนาง เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตว่านจุงนางนอกฤดูกลาง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อไปในด้านของการผลิตเป็นไม้กระถางเพื่อการค้าในอนาคต